

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ**

Затверджено на засіданні кафедри
філософії та політології.

Протокол № 7 від 25.01.2016 р.

**Програма
навчальної дисципліни
"ФІЛОСОФІЯ ЕКОНОМІКИ"
для студентів усіх спеціальностей
усіх форм навчання**

Укладач: доц., к. філос. н.
Потоцька Ю.І.

Відповідальний за випуск
зав. каф. Кузь О. М.

ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Філософія економіки» розглядає економічну реальність у єдності з культурними та політичними процесами, розкриває соціальні, технологічні, наукові засади економіки, історико-культурні аспекти господарської діяльності людини. Вона покликана розширити світогляд студентів, сприяти розвитку їх духовного світу, культури мислення, творчих навиків в пізнанні навколишнього світу та особистій діяльності.

Мета навчальної дисципліни «Філософія економіки»: формування і розвиток у студентів загальнокультурних (універсальних) компетентностей у вигляді системи світоглядних знань про буття людини, її найістотніші взаємовідносини з природою, суспільством і духовним життям у процесі економічної діяльності.

Для досягнення мети поставлені такі основні **завдання**:

оволодіння загальною проблематикою та змістом головних напрямків філософії економіки;

сприяння формуванню духовно-моральних цінностей, економічної культури особистості;

набуття вмінь і навичок аналізу сучасної соціальної реальності у єдності економічного, політичного та культурного вимірів.

Об'єктом навчальної дисципліни є економічна реальність у єдності з культурним та політичним вимірами соціального буття.

Предметом навчальної дисципліни є специфіка економічного буття людини в багатовекторній соціальній площині.

Пререквізити: вивчення даної навчальної дисципліни студент розпочинає, прослухавши такі навчальні дисципліни, як: "Філософія", "Політологія", "Соціологія".

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

предмет, структуру і функції філософії економіки;

головні ідеї та концепції за окремими розділами філософії економіки (господарська етика; філософія власності, філософія праці, філософія грошей, багатства та розподілу);

філософські здобутки щодо вивчення сучасної інформаційної стадії розвитку суспільства;

вміти:

визначати економічні чинники розвитку суспільства;

застосовувати понятійний апарат і методологію філософії економіки для аналізу сучасної соціокультурної ситуації;

визначати власні світоглядні установки на засадах розуміння суспільного життя у єдності економічного, політичного та культурного вимірів.

У процесі викладання навчальної дисципліни основна увага приділяється оволодінню студентами професійною компетентністю, що наведена в табл. 1.

Структуру складових професійних компетентностей та їх формування відповідно до Національної рамки кваліфікацій України наведено в таблиці 2.

Таблиця 1

**Професійна компетентність, яка отримується студентами після
вивчення навчальної дисципліни**

Назва компетентності	Складові компетентності
Використовувати надбання філософської думки для аналізу соціальної реальності у єдності економічного, політичного та культурного вимірів; розглядати економічні процеси і явища у широкому соціальному контексті	Застосовувати філософську термінологію та методологію до аналізу економічних явищ
	Визначати головні етапи і здобутки філософсько-економічної думки
	Визначати власні світоглядні установки щодо сутності, смислу та принципів економічної діяльності
	Співвідносити власні погляди з головними принципами сучасних систем економічної моралі
	Аналізувати філософські уявлення і підходи щодо типологізації економіки; визначати стадії розвитку світової та української економіки
	Аналізувати культурні, політичні, технологічні фактори розвитку економіки

Таблиця 2

**Структура складових професійних компетентностей з навчальної дисципліни
"Філософія економіки"
за Національною рамкою кваліфікацій України**

Складові компетентності, яка формується в рамках теми	Пререквізити	Знання	Вміння	Комунікації	Автономність і відповідальність
1	2	3	4	5	6
Тема 1. Економіка як предмет філософського осмислення					
Застосовувати філософську термінологію та методологію до аналізу економічних явищ	Специфіка філософського знання. Поняття про соціальну філософію та її проблематику	Знання предмета, функцій, методів та основних розділів «Філософії економіки». Здатність до визначення основних категорій та понять. Знання головних етапів розвитку економіко-філософської думки	Вміння визначати та застосовувати термінологію філософії економіки	Ясне й недовозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів
Тема 2. Антропологічний вимір економіки. Людина як суб'єкт економічної діяльності					
Аналізувати рівень економічної свідомості, визначати власні світоглядні установки щодо сутності, смислу та принципів економічної діяльності	Поняття «економіка», «економічна діяльність». Зміст класичного філософського поняття «суб'єкт»	Знання основних моделей економічної людини в західній та вітчизняній думці. Знання специфіки та структури економічної свідомості	Вміння визначати структуру економічної свідомості, смисл та принципи економічної діяльності	Формування комунікаційної стратегії з урахуванням соціально-культурної кон'юнктури	Відповідальність за прийняття рішень щодо ціннісної орієнтації та морального вибору

1	2	3	4	5	6
Тема 3. Економічна культура. Моральні аспекти економічної діяльності					
Співвідносити власні погляди з головними принципами сучасних систем економічної моралі	Поняття культури та її функцій; поняття про мораль і моральну свідомість	Знання категорій моральності економіки; сутності та функцій економічної культури. Розуміння основ господарської етики різних історичних епох та культур	Вміння визначати головні принципи сучасних систем економічної моралі	Формування комунікаційної стратегії з урахуванням соціально-культурної кон'юнктури	Відповідальність за прийняття рішень щодо ціннісної орієнтації та морального вибору
Тема 4. Філософія власності					
Застосовувати основні концепції філософії власності до аналізу сучасних суспільно-політичних та соціально-економічних відносин	Поняття власності та її форм. Правові та економічні аспекти проблеми власності	Розуміння власності як комплексу суспільних відносин і соціальних взаємодій. Знання основних напрямів філософії власності	Вміння визначати сутність філософських дискусій навколо проблеми власності	Ясне й недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів
Тема 5. Філософія праці					
Застосовувати основні концепції філософії праці до аналізу сучасних соціально-економічних процесів	Поняття про працю. Правові та економічні аспекти проблеми праці	Знання досягнень філософії економіки в області аналізу праці. Розуміння природи трудової діяльності, експлуатації та відчуження праці	Вміння визначати сутність філософських дискусій навколо питання праці	Ясне й недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів

1	2	3	4	5	6
Тема 6. Філософія грошей					
Застосовувати основні концепції філософії грошей до аналізу сучасної економічної та соціокультурної ситуації	Поняття про гроші та їхні функції	Знання досягнень філософії економіки в області аналізу грошей. Розуміння природи грошей у контексті філософії цінностей та моралі	Вміння визначати сутність філософських дискусій навколо феномену грошей	Ясне й недовозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів
Тема 7. Філософська типологізація економіки					
Аналізувати філософські уявлення і підходи щодо типологізації економіки., визначати стадії розвитку світової та української економіки та їхній характер	Поняття соціального прогресу та його критерії	Знання головних підходів до типологізації форм соціально-економічного устрою. Розуміння специфіки інформаційного суспільства	Вміння визначати головні етапи розвитку світової та української економіки	Ясне й недовозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів
Тема 8. Ринок: ідейно-політичні та духовні засади					
Аналізувати культурні та політичні засади ринкового суспільства та визначати фактори його розвитку	Визначення понять "ринок", "ліберальні цінності", «комерційна (масова) культура»	Знання характерних рис ринкового суспільства, його ідейних та ціннісних засад. Розуміння сутності процесу комерціалізації культури. Розуміння сутності критики суспільства споживання та масової культури в філософській думці	Вміння аналізувати ідеологію ринкового суспільства	Ясне й недовозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів

1	2	3	4	5	6
Тема 9. Соціальні й антропологічні наслідки інформатизації економіки					
Визначати позитивні й негативні наслідки інформатизації економіки	Поняття про інформаційне суспільство, його характерні риси	Розуміння соціальних та антропологічних аспектів інформатизації економіки. Розуміння проблеми маніпулювання суспільною свідомістю за умов розвитку інформаційних технологій	Вміння аналізувати причини та сутність процесу інформатизації економіки	Ясне й недовозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів
Тема 10. Економічні аспекти глобалізації					
Аналізувати природу глобалізаційних процесів та їх вплив на культурно-духовний клімат; визначати глобальні ризики світової економіки	Зміст поняття «глобалізація». Загальні знання про глобальні проблеми сучасного світу	Розуміння політичних, економічних та культурних засад та наслідків глобалізації суспільства. Знання головних глобальних проблем сучасної економіки.	Вміння; визначати економічні аспекти глобалізації	Ясне й недовозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, до аудиторії	Самостійність у навчальній діяльності, прийняття рішень в умовах, що вимагають нових підходів

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (5 кредитів ЄКТС). Форма підсумкового контролю – залік.

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Становлення та проблематика філософії економіки

Тема 1. Економіка як предмет філософського осмислення

Предмет і завдання філософії економіки. Філософська проблематизація смислу, мети та універсальних засад господарської діяльності людини. Проблема співвідношення економічного буття та економічної свідомості, економічного життя і «духу», ідеального та реального в господарстві. Два підходи до його вирішення: економічний матеріалізм (К. Маркс) і «антиекономічний ідеалізм» (Булгаков С. М.).

Специфіка філософського дослідження економіки. Методологія філософії економіки. Економічна істина та її критерії.

Історичні типи економічного пізнання: античний, середньовічний, модерний. Становлення філософії економіки в Новий час. Основні здобутки утопічної думки щодо розуміння економічної реальності. Лібералізм А. Сміта. «Промислова система» Сен-Симона К.-А. Філософія економічного детермінізму К. Маркса та її значення. Основні напрямки філософського аналізу економіки інформаційного суспільства.

Тема 2. Антропологічний вимір економіки. Людина як суб'єкт економічної діяльності

Економічна діяльність (виробництво, розподіл, обмін, споживання), її матеріальні та духовні засади. Економічна свідомість та її рівні (повсякденний та теоретичний).

Образ людини у філософії господарства. Особа, що хазяйнує, та її моделі у вітчизняній та російській філософсько-економічній думці: ідеальна (Булгаков С. М., Федоров М. Ф., Розанов В. В., Соловйов В. С.); реформаторська (Туган-Барановський М. І., Чаянов О. В.); марксистська (Богданов О. О.). Економічна людина в філософії А. Сміта. Еволюція моделі економічної людини в західній думці.

Тема 3. Економічна культура. Моральні аспекти економічної діяльності

Поняття економічної культури, її зміст та функції. Економічна культура особистості та суспільства. Моральні аспекти економічної діяльності.

Історичні типи економічної культури. Еволюція погляду на багатство і бідність, працю, власність, благодійність.

Роль етнорелігійного фактора в формуванні економічної культури. Православна господарська етика.

Протестантська етика господарської діяльності. М. Вебер та його робота «Протестантська етика і дух капіталізму».

Особливості ісламської господарської етики. Основні принципи діяльності ісламських банків.

Етика сучасного бізнесу. Обов'язок та відповідальність в сучасній економічній політиці.

Тема 4. Філософія власності

Філософсько-економічне обґрунтування власності. Власність як комплекс суспільних відносин. Власність як влада.

Типологія власності. Характеристика основних форм власності. Проблема ефективності та справедливості форм власності в філософсько-економічній думці.

Питання про власність у західній ліберальній філософії. Право на власність як основа автономії людини.

Револьюційна думка про власність: соціалістичний та анархічний підходи.

Релігійно-філософська думка щодо проблеми власності (Ерн В. Ф., Трубецькой Є. М., Флоренський П. О.). Маніфест приватної власності Ільїна І. О.

Тема 5. Філософія праці

Аналіз феномену праці в історії філософії. Антична думка. Трудова діяльність в концепції ідеальної держави Платона. Християнське

розуміння праці та його вплив на середньовічну філософію. Вчення західноєвропейських мислителів Нового часу щодо праці (А. Сміт, Д. Рикардо, Мілль Д. Ст., Гегель Г. В. Ф.).

Концепція сродної праці Сковороди Г. С. Праця як умова щастя.

Соціальні аспекти трудової діяльності. Проблема експлуатації та відчуження праці в філософії К. Маркса. Ідея психологізації праці та відносин співпраці в роботах Богданова О. О.

Філософсько-релігійний підхід. Ідея соборності, всеєдності, софійності як духовної основи праці (Соловйов В. С., Франк С. Л., Хомяков О. С.).

Виховне значення праці в педагогічній думці та філософії освіти ХХ ст. (Макаренко А. С., Д. Дьюї).

Тема 6. Філософія грошей

Походження, природа та функції грошей.

Філософія грошей як філософія культури. Г. Зіммель.

Семіотика грошей. Гроші як знак і як річ, яку означають (К. Маркс). Гроші як універсальна мова.

Гроші, довіра та соціальна стабільність. Форми довіри в процесі грошового обігу.

Концепція цінності в філософії грошей. Гроші як цінність. «Грошевий еквівалент» цінності особистості. Гроші та свобода.

Гроші й соціалізація суб'єкта. Гроші та влада. Гроші та механізм відчуження.

Тема 7. Філософська типологізація економіки

Головні підходи до типологізації соціально-економічного устрою. Формацийний підхід К. Маркса. Характеристика історичних стадій розвитку економіки (первіснообщинна («доекономічна»), рабовласницька, феодальна, капіталістична, комуністична формації).

Метод «ідеальних типів» М. Вебера.

Поняття постіндустріального суспільства в філософії та соціології. Д. Белл. Концепція технологічних революцій О. Тоффлера.

Комунікаційна концепція Г. Маклюена: розвиток засобів комунікацій як фактор переходу від натурального господарства до ринкового.

Альтернатива прогресивізму. Цивілізаційні концепції У. Ростоу, Данілевського М. Я., О. Шпенглера, А. Тойнбі.

Тема 8. Ринок: ідейно-політичні та духовні засади

Становлення ринкової економіки та її характерні риси. Сучасні моделі ринкового господарства: ринкова, планово-ринкова, соціально-ринкова. Альтернативи ринку.

Соціофілософське осмислення ринкової економіки. Аналіз вільного ринку Х. де Мат'єнсо (XVI ст.) Ринок у філософії лібералізму XVII – XIX ст. Концепція «незримі руки ринку» А. Сміта. Філософія економічного неокласицизму, її школи. Неолібералізм Ф. фон Гайека. Концепції державно-монополістичного регулювання економіки. Кейнсіанство та його еволюція.

Ідейно-політичні та духовні компоненти ринкової економіки. «Дух капіталізму» (М. Вебер, В. Зомбарт). Філософія бізнесу.

Критика капіталістичного ринкового суспільства як суспільства споживання (Франкфуртська школа).

Комерціалізація культури. Феномен масової культури.

Тема 9. Соціальні та антропологічні наслідки інформатизації економіки

Характерні риси інформаційного суспільства. Якісні зміни в економіці, пов'язані з процесом інформатизації.

Концепція «суспільство ризику» У. Бека. Виробництво ризиків. Безпека як пріоритетна цінність сучасної стадії розвитку суспільства.

Людина в інформаційному суспільстві. Проблема ідентичності. Механізми маніпулювання свідомістю та запобігання ним. Формування думок та бажань в людині. Людина як «машина бажань» (Ж. Дельоз, Ф. Гваттарі).

Тема 10. Економічні аспекти глобалізації

Сутність та передумови процесу глобалізації економіки.

Глобалізація та світова фінансова система. Гроші як засіб глобалізації. Національні валюти і національні ідентичності. Система міжнародного розподілу праці. Глобальні проблеми світової економіки. Глобальна проблема бідності та перспективи її подолання.

Економічна та соціально-політична модернізація у пострадянському геополітичному просторі. Тенденції розвитку української пострадянської економіки.

3. Теми та плани семінарських занять

Семінарське заняття – форма навчального заняття, за якої викладач організовує дискусію навколо попередньо визначених тем, до яких студенти готують тези виступів. На кожному семінарському занятті викладач оцінює підготовлені студентами доповіді та презентації з окреслених питань (табл. 3.), їх виступи, активність у дискусії, вміння формулювати і відстоювати свою позицію тощо. Підсумкові бали за кожне семінарське заняття виставляються у відповідний журнал. Отримані студентом бали за окремі семінарські заняття враховуються в процесі накопичення підсумкових балів з даної навчальної дисципліни.

Таблиця 3.

Плани семінарських занять

Назва теми	Програмні питання
1	2
Змістовий модуль 1. Становлення та проблематика філософії економіки	
Тема 1. Економіка як предмет філософського осмислення	1. Предмет і завдання філософії економіки. 2. Методологія філософії економіки. Економічна істина та її критерії. 3. Основні етапи розвитку філософсько-економічної думки
Тема 2. Антропологічний вимір економіки. Людина як суб'єкт економічної діяльності	1. Економічна свідомість: структура та рівні. 2. Уявлення про суб'єкт господарської діяльності у вітчизняній та російській філософсько-економічній думці. 3. Економічна людина в західній думці

1	2
Тема 3. Економічна культура. Моральні аспекти економічної діяльності	1. Сутність та функції економічної культури. 2. Історико-культурні типи господарської етики. 3. Обов'язок та відповідальність в сучасній економічній політиці
Тема 4. Філософія власності	1. Філософсько-економічне обґрунтування власності. 2. Питання про власність у західній ліберальній філософії. 3. Соціалістичний та анархічний підходи до проблеми власності
Тема 5. Філософія праці	1. Аналіз феномену праці в історії філософської думки. 2. Філософський аналіз праці у вітчизняній думці. Ідея «сродної праці» Г. С. Сковороди. 3. Проблема експлуатації та відчуження праці
Тема 6. Філософія грошей	1. Філософія грошей Г. Зіммеля як філософія культури. 2. Концепція цінності в філософії грошей. 3. Гроші, довіра та соціальна стабільність. Форми довіри в процесі грошового обігу
Тема 7. Філософська типологізація економіки	1. Формаційна теорія К. Маркса. 2. Метод «ідеальних типів» М. Вебера. 3. Концепція технологічних революцій О. Тоффлера. 4. Поняття постіндустріального суспільства в філософії та соціології
Тема 8. Ринок: ідейно-політичні та духовні засади	1. Ринкова економіка та її характерні риси. 2. Духовні компоненти ринкової економіки. 3. Критика ринкового суспільства як суспільства споживання. 4. Комерціалізація культури. Феномен масової культури
Тема 9. Соціальні й антропологічні наслідки інформатизації економіки	1. Якісні зміни в економіці, пов'язані з процесом інформатизації. 2. Виробництво ризиків. Концепція «суспільство ризику» У. Бека. 3. Людина в інформаційному суспільстві
Тема 10. Економічні аспекти глобалізації	1. Сутність та передумови процесу глобалізації економіки. 2. Глобалізація та світова фінансова система. 3. Система міжнародного розподілу праці. 4. Глобальні проблеми світової економіки.

4. Самостійна робота

Самостійна робота студента (СРС) – це форма організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються студентом самостійно під методичним керівництвом викладача.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам для засвоєння теоретичних знань та формування практичних навичок з навчальної дисципліни, наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Завдання для самостійної роботи студентів та форми її контролю

Назва теми	Зміст самостійної роботи студентів	Форми контролю СРС
1	2	4
Змістовий модуль 1. Становлення та проблематика філософії економіки		
Тема 1. Економіка як предмет філософського осмислення	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою.	Презентація результатів
Тема 2. Антропологічний вимір економіки. Людина як суб'єкт економічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою. Написання есе.	Презентація результатів. Перевірка есе
Тема 3. Економічна культура. Моральні аспекти економічної діяльності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою.	Презентація результатів
Тема 4. Філософія власності	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою.	Презентація результатів

1	2	3
Тема 5. Філософія праці	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою.	Презентація результатів
Тема 6. Філософія грошей	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за даною тематикою. Підготовка до експрес-опитування з тем 1-6.	Експрес-опитування з тем 1-6.
Тема 7. Філософська типологізація економіки	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою.	Презентація результатів
Тема 8. Ринок: ідейно-політичні та духовні засади	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до семінарського заняття, пошук, підбір та огляд літературних джерел за даною тематикою.	Презентація результатів
Тема 9. Соціальні й антропологічні наслідки інформатизації економіки	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за даною тематикою. Написання відгуку на наукову статтю.	Перевірка відгуку на статтю
Тема 10. Економічні аспекти глобалізації	Пошук, підбір та огляд навчально-методичної та наукової літератури за даною тематикою. Підготовка до підсумкової контрольної роботи.	Перевірка підсумкової контрольної роботи

5. Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів передбачене застосування як

активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації, банки візуального супроводу (табл. 5).

Таблиця 5

**Розподіл форм та методів активізації процесу навчання
за темами навчальної дисципліни**

Тема	Практичне застосування навчальних технологій
1	2
Тема 1. Економіка як предмет філософського осмислення	Лекція проблемного характеру з питання «Проблеми становлення філософсько-економічного знання»
Тема 2. Антропологічний вимір економіки. Людина як суб'єкт економічної діяльності	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання «Економічна людина: класична концепція А. Сміта та її альтернативи»; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 3. Економічна культура. Моральні аспекти економічної діяльності	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання «Православна господарська етика та сучасні економічні реалії»; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 4. Філософія власності	Лекція проблемного характеру з питання «Дискусія навколо приватної власності в ліберальній, революційній, релігійній філософії. Теоретичні й практичні здобутки»
Тема 5. Філософія праці	Міні-лекція, семінар-дискусія з питання «Феномен відчуження праці та перспективи його подолання»; презентація результатів роботи в малих групах
Тема 6. Філософія грошей	Лекція проблемного характеру з питання «Філософія грошей Г. Зіммеля як філософія культури»
Тема 7. Філософська типологізація економіки	Лекція проблемного характеру з питання «Формаційна концепція К. Маркса та її альтернативи»
Тема 8. Ринок: ідейно-політичні та духовні засади	Семінар-дискусія з питання «Альтернативи ринку»; презентація результатів роботи в малих групах

1	2
Тема 9. Соціальні й антропологічні наслідки інформатизації економіки	Лекція проблемного характеру з питання «Позитивні та негативні наслідки інформатизації економіки»
Тема 10. Економічні аспекти глобалізації	Семінар-дискусія з питання «Глобальні проблеми світової економіки: шляхи та перспективи вирішення»

6. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Канке В. А. Философия экономической науки / Канке В. А. – М. : ИНФРА-М, 2009. – 384 с.
2. Крапивенский С. Э. Социальная философия / Крапивенский С. Э. – М. : Владос, 2004. – 412 с.
3. Самсин А. И. Основы философии экономики : учебн. пособ. / А. И. Самсин. – М. : ЮНИТИ, 2003. – 270 с.
4. Философия экономики : учебн. пособ. для высш. учебн. заведений / под ред. С. В. Синякова. – К. : «Альтерпрес», 2002. – 384 с.
5. Философия экономики : учебн. пособ. / под ред. А. А. Мазараки. – К. : Альтерпрес, 2002. – 234 с.
6. Чешко В. Ф. Соціальна філософія / В. Ф. Чешко, Ю. І. Потоцька. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 63 с.